

ג'קי מצא: "נעשית דה-לגיטימציה לא ראויה לתכנוני המס"

מצא בכנס לשכת רוה"ח: "מי שתכנן מס לא ביצע עבירה. פקידי שומה לחקירות אמונים לאתר עבירות מס ולא תכנוני מס" = רו"ח אהרון אליהו, בכיר ברשות המסים: "מי שעשה תכנון מס לגיטימי בשקיפות - הסיכוי שייחקר שואף לאפס"
אלה לוי-וינריב 9/6/14

הפאנל המקדים אמש (א') בכנס השנתי של לשכת רוה"ח החשבון באילת עסק בנושא רגיש כיום בשיח הציבורי - תכנוני המס בישראל. זאת, על רקע נטל המס המוטל על הציבור לעומת נטל המס המוטל על חברות גדולות ואנשי עסקים בכירים.

במסגרת הפאנל, נוצר שיח נלהב בין רו"ח (ומשפטן) ג'קי מצא, לשעבר מנהל רשות המסים, שתקף את עמדת הרשות המתנגדת היום לתכנוני מס - לבין רו"ח אהרון אליהו, סמנכ"ל בכיר לעניינים מקצועיים ברשות המסים, שהגן על זכותה לתקוף תכנוני מס לא לגיטימיים.

מצא, כיום יועץ מס פרטי, ביקר בחריפות את עמדת רשות המסים ואמר: "בתקופה האחרונה אנו עדים למתקפה חסרת תקדים על תכנוני המס. הדה-לגיטימציה שנעשית לתכנוני המס היא חריגה ולא ראויה, עד כדי כך שניתן לחשוב שתכנון מס זה תכנון פשע. זוהי מתקפה אגרסיבית ולא לגיטימית".

לדברי מצא, יש פער בין ההצהרות של בכירי רשות המסים לבין התנהלותה בפועל בתיקים. "קיים פער עצום בין ההצהרות מעל במות לבין העבודה הלכה למעשה. כי בעבודה מול עובדי רשות המסים גם הם מבינים שלתכנון מס זו זכות אלמנטרית, עד כדי כך שאם לא נתכנן את המס ללקוחות שלנו, אנחנו יכולים להתבע על רשלנות".

"בית המשפט העליון קבע שזו החובה שלנו לתכנן מס עבור הלקוחות. פקידי המס מבינים את הזכות הזאת, ולא חותרים תחתיה. אנחנו שומעים זאת בשיחות פנים מול פנים איתם".

מצא הוסיף: "יחד עם זאת, בנאומים חוצבי להבות של אנשי הרשות נעשה מסע דה-לגיטימציה חריג וקיצוני באשר לזכותו של אדם לתכנן מס".

מצא הבהיר כי "לתכנן מס זה לא פשע, ומי שתכנן מס לא ביצע עבירה פלילית. חלק מהחובה לשלם מס אמת כוללת גם תכנון מס. פקידי שומה לחקירות אמונים לאתר עבירות מס ולא תכנוני מס, שהם דבר לגיטימי".

לדברי מצא, המתקפה של רשות המסים על תכנוני המס התחילה עם המחאה החברתית לפני כ-3 שנים, ב-2011, אך הלכה הרבה יותר רחוק מכוונת המוחים. "גם אנשי המחאה החברתית לא התכוונו לומר שקוטג' יינתן בחינם, אלא שצריך שמחיר הקוטג' ירד".

"כשהייתי ברשות המסים גם אני תקפתי את תכנוני המס, אבל רק במישור האזרחי. בחנתי אם מדובר בהפחתת מס ראויה או שלא מגיעה הפחתת מס - וזה שווה-ערך כמו לומר שמחיר הקוטג' צריך לרדת ב-10%. אבל לומר שתכנוני מס הם עבירה, זה לא לגיטימי. כשפקידי מס אומרים למייצג 'תאמר ללקוח שישלם את המס, כי תכנון המס שלו לא ראוי, ואם הוא לא ישלם, אעביר אותו לחקירה פלילית' - זה לא מקובל, ואסור להסכים לזה".

מצא חזר והדגיש כי "מס אמת כולל בחובו גם את הזכות לתכנן מס, וכי משרדי החקירות נועדו לחקור העלמות מס ולא תכנוני מס. ההתמודדות של רשות המס מול תכנוני מס צריכה להיות הטלת חובה על הנישום להוגנת ולשקיפות, אך לא בהפחדה שתכנון מס הוא מעשה לא חוקי".

על המתקפה של מצא הגיב רו"ח אהרון אליהו ואמר: "רשות המסים מכירה במקום של תכנון המס, מכירה בלגיטימיות של העסק לתכנן את המהלכים ואת המעשים, כך שנטל המס שלו יהיה דל ככל שניתן".

אליהו הוסיף קריצה ורמז גם לתקופת כהונתו של מצא כמנהל רשות המסים, וציין כי "רשות המסים לדורותיה לא שינתה את עמדתה בעניין".

לדבריו, "רשות המסים לדורותיה מכירה בחובה של יועצי המס לעשות כמיטב יכולתם המקצועית לתכנן את המס של הלקוחות שלהם בצורה המיטבית, ועל כך אין חולקים. כך היה וכך יהיה".

אליהו הבהיר כי ככל שמרחב תכנון המס מתרחב, קורים דברים לא טובים מבחינת תשלום המסים: "חברה או נישום שיש להם את היכולת, ומעסיקים מייצג מעולה, יגיעו להיקף מס נמוך משל אדם אחר, שלא יכול להרשות לעצמו להעסיק אותם יועצים באותה רמה. מפה כדור-השגל מתחיל להתגלגל. ברגע שיש מסים דיפרנציאליים, והאזרח הפשוט קורא ושומע על תכנוני המס של החברות הגדולות והנישומים העשירים, הוא יודע שעל כל שקל שלו הוא שילם את מלוא המסים, ושואל את עצמו - 'למה זה מגיע רק להם? למה שאני לא אהיה שותף בחגיגה?'".

לדברי אליהו, היום ישנם תכנונים שמתבססים על חוות-דעת של מומחים טובים יותר וטובים פחות, שלפעמים חוצים את טווח הפרשנות הלגיטימי. ברשות המסים מוצאים תכנונים שמתרחקים יותר ויותר מהמוקד ומהמתחם הלגיטימי של הפרשנות של החוק. תכנונים שמתבססים על 'כן' במובן של 'לא', ו'רשאי' במובן של 'חייב', ו'לילה' במובן של 'יום'. דברים שמבחינתנו הם לא במתחם שאנחנו מכבדים אותו ונותנים לו מקום של תכנון מס".

אליהו הבהיר כי עמדת הרשות היא שיש לטפל בבעיות כאלה דרך דרישת שקיפות מלאה מהנישומים. "כדי להחזיר את תכנוני המס למקומם הראוי, הטכניקה שלנו כמרפא לדברים האלה היא טכניקת השקיפות. מי שעשה תכנון מס לגיטימי, אם הוא ייתן לתכנון הזה ביטוי מלא, שקוף וגלוי בדיווח שהוא מגיש, הסבירות שהוא יגיע לקומה 22, לחדרי החקירות ברשות המסים - שואפת לאפס מוחלט. הגילוי הנאות ממרק את הרצון, את השאיפה ואת היכולת שלו לבצע חקירה".

לדברי אליהו, הרשות נתקלת בקושי לאתר את תכנוני המס: "הקושי הוא שאנחנו לא מטפלים בכל הדוחות שמוגשים לנו, אלא באפס קצהו של הדיווח. סדרי הגודל של הדוחות המבוקרים במס הכנסה לא עולים על 2% ובמע"מ על 1% - כך שבמרבית הדוחות שמוגשים לנו אנחנו לא יודעים אם מסתתר בהם תכנון מס".

"מעבר לכך, אנחנו לא נמצאים בעסק, ועינינו רואות רק מה שהעסק מדווח. מה שהעסק לא מראה לנו, אנחנו לא יודעים. לכן, כשתכנון המס מוצנע אנחנו לא יודעים על קיומו ברוב המקרים".

לכן, לדברי אליהו, "עמדת הרשות הייתה ועודנה שראוי כי תכנון מס נכון יוגש לנו במסגרת הדוח, ויוצג לגביו. רק אז נוכל לקבל את הטענות של המייצגים ביחס להתמודדות עם תכנוני המס כאמיתיות וכנכונות".